
Pallag Zoltán

KUNSTKAMMER

Bejárva szívedet a kamrákban mit találsz
Sötét hely ez múzeum nem csodák palotája
Hogy mi ez pontosan magad sem tudod magad sem tudod
Átjárni a rejtett kamrákat mint a huzat ahogy
Felkavarja az évek leülepedett porát
És valljuk be hogy téged is mert mit találsz ott mit
Találsz egy eldobott csikket még 85-ből ugye
Nem gondoltad hogy ennek jelentősége van hogy
Ennyi elég mint ez a csikk és beugrik 85
Nyakadba kendőt kötnek most kisdobos leszel
És az osztályfőnöknek újra büdös a szája
Ott áll az egész osztály a lépcsőn kész dioráma
Hogy hiteles legyen helyezd az évet kontextusába
Történt a nagy bárányhimlő idején a télnek
Valamelyik havában farsang előtt még jóval
A Cézár is élt meg az egyik nagyapád is
Csodálkozol hogy ilyenek megmaradtak
Csodálkozol hogy mi mindent találsz itt
Hogy mennyi kacat de nem érsz hozzá lépsz távolabb
Bolyongsz tovább bejárva szívedet megtalálsz
Az egyre sötétebb kamrákban ezt-azt Cézárt
Is ott találsz ahogy kitömve vicсорít rád
És már mindig így marad pedig hogy szeretted
Az Onedin családot a dagadó vitorlákat
Nézed ahogy a kabátod lobog egy fotón huzat van
Nem tudod nem tudhatod mit találsz mégis
Csak méssz előre az időben vissza egyre
Beljebb eltévedsz nyakadon lobog a kisdoboskendő
És sírhatnékod van mert felkavar már a szél is

FEHÉR PENÉSZ

Kórházkertbe beköszönt március
vigyáznak rád mint a télre el ne fuss
elindulsz angyal szól visszatérsz
kertet a hó bevonja szép penész

nem hoz senki almát unatkozol
valahol dudálnak amúgy meg csend honol
a kórterembe beköszönt apád
csak gyógyulj meg fiam szívedbe lát

kint hókása szívedben fehér penész
meg szívhalak apu hozzám beszélés?
felemelt megpörgetett eldobott
most földet érsz és almát sem hozott

Cserna-Szabó András

A KÉKESSZÜRKE TEKINTET

Egy nő miatt volt az egész, persze.

Kollégám és barátom, az agglégény Krizantém Ádám főkönyvtáros azon a március eleji vasárnapon már korán reggel talpon volt. Pedig azelőtt hétvégeként szeretett délig lustálkodni, s gyakran még az ebédjét is az ágyban költötte el – általában nem egyedül.

Metsző hajnali napfényre ébredt. Meg se kávézott, nem is mosdott, csak felkapta magára tegnapi ruháját, s máris lakásának lehetőségeit kutatta.

Ott volt például a fürdőkád. Kicsit kopottas, a lefolyónál vízköves, és az alapos súrolások ellenére még mindig szaglott a karácsonyi pontytól.

Csak belefekszem, gondolta Ádám, bele én, le van szarva a halszag, belefekszem, pedig eddig csak zuhanyozni volt benne guszтусom. Forró vizet ereszték, beleheveredek, fogom a borotvát, és elmeszem vele a csuklómon azt az eret.

A nevét tudta: ütőér. Megnézte a lexikonban: másként verőér vagy artéria. Ez az, gondolta. A szív felől szállítja a szervekbe a vért. Honnan máshonnan? Hát persze. A szív! Helyben vagyunk. Az ütőér fala vastagabb és rugalmasabb, mint a gyűjtőereké. És milyen az ember? Neki a legvastagabb falú eret kell nyiszálnia, hát persze! Neki egy kis gyűjtőér már smafu! A legnagyobb ütőér az aorta, ebből ered a nagy vérkör többi ütőere, olvasta, míg a kis vérkör ütőereinek kezdete a tüdő-ütőér. Lásd még: érbetegségek.

Nem látom. Nem érdekel. Úgysem érem meg az érbetegségeket, gondolta. Hosszan vizsgálta csuklóját, vajon melyik lehet az a híres kék vonal, amelyikről a regények oly titokzatos csodálattal szólnak. Ám több kék folyócskát is talált, szám szerint vagy hatot. Hogy biztos legyen a dolgomban, gondolta, az egész csuklómat át kéne fűrészelnem. És ugye azzal is számolnom kell, hogyan találjak majd rám. Nem mindegy, bizony, nagyon nem mindegy. Az első és az utolsó benyomás a legfontosabb! Betörnek az ajtót, és ott úszom majd vérbe fagyva. Igen, ez erős kép. Ez tetszik. Vérben úszni.

Nem. Mégse jó, gondolta. Ereszt a dugó. Lefolyik a vér, lefolyik a víz. Nem fogok vérben úszni. Betörnek az ajtót, és én majd ott gubbasztok meztelenül és idéetlenül, el-

szürkült fejjel, mint valami zombi, a bőrömré rászárad a vér. A megbarnult vér. Vagy a megfeketült. Komikus. Meztelenül ebben a pici ülőkádban? A farkam meg csak csüngene bánatosan, mint valami otffelejtt karácsonyfadísz? És így fényképezzen le a halottkém? Egyáltalán a halottkém fényképez? Mindegy. Fájdalmasan komikus az egész, nem jó.

De azért még órákig nézegette a lehajtott vévétetőn ülve a borotváját. Recés, azúrkék nyél, csillogó fémfej. A nagyapámtól örököltém, gondolta, igazi békebeli darab. Békebeli? Micsoda hülyeség ez, hogy békebeli?! Milyen idióta szavakat használók újabban? Úgy beszélek, mint egy régi, puhafedelű, poros szerelmes regény. Én régen nem voltam ilyen. Meg egyáltalán. A csillogó fémfejen ezt a feliratot találta: Gillette England. P 4. Mi lehet az a P 4? P-ből, ha az igazi, egy is sok, gondolta. Most már tulajdonképpen mindegy.

Visszatette a borotvát a fürdőszobapolcra. Mintha azt suttozták volna a családban, hogy a nagyapapa próbálkozott az öngyilkossággal, gondolta. Kacérkodott az öngyilkossal. Ez is micsoda hülyeség! Kacérkodni? Hogyan is lehetne a halállal kacérkodni? Ilyet is csak az találhatott ki, akinek a kezében még nem reszketett soha a csillogó penge. Ha reszketett volna, tudná, nincs ebben az égvilágon semmi kacérság. Mindegy. Most már ez is mindegy. A lényeg, hogy a nagyapapa – állítólag – többször nekifutott a halálnak. Egy nő miatt, persze. A nagy miatt? Nehéz ezekről a ráncos, édes, folyton áfonyás palacsintát sütő nagyikról elképzelni, hogy egykor férfiak töprengtek miattuk azon, melyik szomorú körtefára kössék fel magukat. Az elviselhetetlen szerelem elől menekülve. Nehéz elképzelni, pedig bizonyost így lehetett. Így kellett lennie. Egyéb-ként egyáltalán nem biztos, hogy a nagyapapa éppen a nagy miatt. De ez is benne van a pakliban. Ebben a családban amúgy sem lehet tudni semmi biztosat. Néha mintha puszognának erről-arról, de aztán mégsem. Többször nem említik. Ha felhozod, letagadják. Ők ilyet nem mondtak soha. Minden család ilyen? Végül is ez is mindegy. Nem a családom miatt leszek öngyilkos, gondolta, hanem egy nő miatt. Persze.

Nem, a kádas érvágás semmiképpen nem jó ötlet, gondolta. Vér és mocsok és meztelenség – ez nevetséges. Kiábrándító. Elképzelte, ahogy elmondják az esetet a gyerekének. És akkor apád ott gubbasztott abban a maroknyi kádban, lógott a fütyije, mint egy karácsonyfadísz, rászáradt a testére a vére. Ez így nem gömbölyű, gondolta. Valami elegánsabb kell, sokkal teátrálisabb.

Golyó, esetleg éppen orosz rulett, hatodjára biztosan sikerülne, és kétségkívül lenne valami dosztojevskiji hangulata, gondolta. De csakhamar ezt az ötletet is elvetette. Ádám pacifista volt, annak idején a sorozáson is alkalmatlan besorolást kapott, sőt, soha nem fogott még fegyvert. Vagy talán mégis, egyetlenegyszer, vagy harminchat éve. Honvédelmi napon még a gimnáziumban, valami puskát, de azt is gyorsan kivették a kezéből, mert az ágyékához illesztette, s mutogatta az osztálytársainak, mekkora szerszáma nőtt. Boldog békeidők, gondolta. Ezt most úgy értette, szerelem nélküli idők. Miért van az, hogy minden embert megtalál egyszer, kérdezte magától. A kínzó, őrzítő, mindent felborító szerelem, ami semmi más, csak halálhörgés és siralom. Én nem voltam ilyen régen. Nevetett, napok óta először. A szerelem előtti elméletein. Például, hogy a férfinak egy nő kevés, kettő rengeteg. Minden szellemes elméletet felborít a szerelem, gondolta. Nincs a szerelemben semmi diszkréció, semmi tolerancia, semmi elegancia. Beüt a szerelem, rád adják a Sikoly-álarcot, és azzal annyi. Nem is adják rád, felveszed magad. Véged van, mint a botnak.

Störr kapitány. Mindent tudok már, amit Störr kapitány tudott, gondolta. Vagy mindent nem tudok, amit Störr kapitány nem tudott. Kitérőülhetem vele a seggem. Akkor leszünk felnőttek, ha a szüleink meghaltak, mondogatja anyám, akinek meghaltak a szülei. Pedig nem. Akkor leszünk felnőttek, ha a mindent elsöprő szerelem megérkezik. Nem a csajok, nem a házasság, nem. Ezeket túl lehet élni. Az igazi szerelem elsöpri az életet, igen. Micsoda banális faszágokat gondolok, lesül a képemről a bőr, gondolta. Dühös volt magára. Én régen nem voltam ilyen – és az a legfájdalmasabb az egészben, hogy totálisan igaznak gondolom minden szavam. Szörnyű. Elsöpri az életet. Micsoda közhelyes baromság! És mégis igaz. Itt állok a szoba közepén, és a csillárt vizsgálom, vajon elbírna-e. Egy nő miatt, persze. Én régen nem voltam ilyen. Elsöpri az életet. Azelőtt olvastam ilyeneket, persze hogy olvastam, mindenki olvas ilyeneket. Meg persze a mozi. Polanski és a Keserű méz. Aztán kicsit elhittem, kicsit nem. De inkább nem. Fikció. Ideák világa. Költői fantázia: van is, meg nincs is. Mint mondjuk a kalokagathia. Van ilyen, biztos van, különben se Platón, se Keats nem fecsegne róla, de velem biztos nem jön szembe az utcán. És akkor az a vége, gondolta, hogy a kalokagathia szembejön az utcán, és az ember még fel sem ocsúdott a meglepetéstől, és már egy halszagú fürdőkádban ül, a csuklója szétbarmolva, a vér rászáradva, és a gyerekének azt mondják, az apád meztelenül a halszagú kádban, mint egy zombi, kukacok a szemüregében, fujj, lógó szerszámmal, karácsonyfadísz, egy nő miatt, persze.

Krúdy, gondolta. Lehet a hím tagbaszakadt és rendkívüli jelenség, dönthet meg már kamaszkorában mázsás konyhahölgyeket, bánhat úgy a nőekkel, hogy azok megtiszteltetésnek veszik, ha néhanap megengedtetik számukra szerelmük kifejezése, jöhetnek lányok és asszonyok az életében, hogy alig győzi a lakást szellőztetni utánuk, legyinthet rózsaszínű postára, hallgathatja unottan a francia szubrettet a télikertben, de addig mégsem férfi, míg nem jön egy asszony, talán épp a kelmefestő keleti orrú felesége, egy párdúc, aki se szó, se beszéd összekarmolja, keresztbe veti pillangós papucsait, és mérgezett hajtút dőf a szívébe. Mert a férfi ott kezdődik, mikor daliás termete fonynyadni, haja őszülni kezd, álmatlanság támadja meg, végrendeletet ír, és kékszürke tekintetében olyan fájdalom fészkeli be magát, amilyen a megvert gyermek szemében ül. Az élet ott kezdődik, amikor nem tudod, mi lesz, gondolta, és jól tudta, gondolta ezt már élte más is. És az a más is remélte talán, hogy a kalokagathia nem jön szembe az utcán, és persze vele is szembejött. Nincs ez ellen orvosság, szembejön. Egyszer mindenki szembetalálkozik vele.

A csillár. Masszív darabnak tűnik, réz, gondolta. Megnézte a rezet is a lexikonban. Vörös színű, élénk fényű, elég puha fém. Hát ez nem valami biztató, gondolta. De hát tulajdonképpen nem is a csillár számít, hanem az a vaskampó, ami a plafonból kiáll, és a csillárt tartja. Vajon elbírna-e? Vagy kiszakadna a falból? És milyen kötéllel? Nincs itthon köté. Én régen nem voltam ilyen, nem kellett hát köté sem. De most kell. Mint egy falat kenyér; úgy kéne. Falat kenyér? Hány napja nem ettem? Egy, kettő, három, talán négy vagy öt? Nem emlékezett. Múlt csütörtökön voltam utoljára az utcán, akkor vettem egy karton cigarettát, gondolta. Ez az utolsó biztos pont, ez a múlt csütörtök. Felállok a dohányzóasztalra, nyakamba kötöm a derékszíjamat, aztán kirúgom magam alól az asztalt. Már látta magát, ahogy leng a magasban. Igen, ez úgy tűnik, egész csinos megoldás, gondolta. Kellően teátrális. Majdnem olyan emelkedett, mint amikor az ünneplőbe öltözött Casanova Tassót szavalva öli magát a Temzébe. Egy nő miatt, persze. De nem hal meg. Egy nő miatt, egy másik nő miatt, persze. Az apád, mikor

rátörték az ajtót, a pompás antik rézcsilláron himbálódzott, a legszebb mellényében, vasalt nadrágban, kisuvickolt fekete cipőben, megborotválkozva, frizurája hátrazselézve, öröm volt ránézni, egy igazi férfi, egy gavallér volt, egy Szindbád. Igen, ez jó, ez szép, gondolta. Kicsit tán giccses, de a nagyok nem félnek a giccstől. Ennél már csak az lenne szebb, ha szíven döfném magam, de az megint egy vértől lucskos ügy. És mivel szúrjam szíven magam? Húsvágó késsel? Az tökéletes stílustalanság lenne. Kár lenne így elrontani a végét, gondolta. Vannak emberek, akik egész életükben a Stílus Országútján járnak, aztán az egészet elbaltázzák egy elhamarkodott, kellően át nem gondolt, kidolgozatlan zárlattal. Mint például Poe. Minden zseniális sorára piciny árnyékot vet, hogy egy árokszálon fejezte be – részegen, megfagyva. Nem gondolta végig. Ha kellő formai töprengések után választ halálnemet, sokkal jobban járhatott volna. Egy kocsmai verekedés közben lelövik. Például. Micsoda pompás amerikai halál lett volna! Halott kedvese után öli magát a tengerbe. A nők még mindig könnybe borulnának neve hallatán. Egy titokzatos bűnügy során végleg eltűnik. Igen! Még jobb: Kempelen sakkgéppel játszik, a Törökkel, leleplezi a csalást, ezért a vállalkozó, aki az automatát a matematikus fiától megvette, s most jó pénzért keresztülhurcolja a világon – megöli a költőt. Ezután a hullát a gépben kicsempészi Amerikából, és egy éjjel Európa felé, titokban az óceánba hajítja. Igen! Tökéletes halál a krimi apjának! De egy árokhoz odafagyni pocsolýárszegezen?! Na nem, ez még egy foltozóvargához is méltatlan befejezés, gondolta Ádám.

És ha leszakad a csillár, és kitoröm a nyakam? Ott fekszem majd, és a nyakam félrecsokolva, gondolta. Belátni a nyakamba. Az apád, ez a szerencsétlen pojáca, ez a félnótás, fel akarta kötni magát, de még ehhez is szánalmasan ostoba volt, leszakadt a csillár, és kitorpte a nyakát a nyomorult – úgy halt meg, ahogy élt! Fú, ez ijesztő, gondolta. Csillár elvetve.

Gyógyszer, gondolta aztán. Igen, megmérgezem magam. Milyen tableta van egyáltalán itthon? Feltúrta a fiókot. Semmilyen, állapította meg. Nem szedek gyógyszereket – én régen nem voltam ilyen. Egyszer talán mégis szedtem, egy nő miatt, persze. Wörishofener Nervenpflege. Abból talán még akad valahol. Lábszagú barna betyárkörték. Álmatlanság, ideges nyugtalanság megszüntetésére alkalmas, gyógyszernek nem minősülő készítmény, olvasta a kerek fémdobozka fedelén, hatását népgyógyászati és irodalmi adatok igazolják. Mért, tán benne van a Faustban, vagy mi?

Egyébként akkor csak pár szemet szedett be belőle, mert már pár szem után világosan kiderült, hogy az a nő nem a kelmfestő keleti orrú felesége, nem az a párduc, aki se szó, se beszéd összekarmolja, ez a nő nem veti keresztbe pillangós papucsait, és mérgezett hajtút sem dőf a szívébe. Akkor, pár szem Wörishofener Nervenpflege bevétele után belenézett a tükörbe, és kissé csalódottan állapította meg, daliás termete nem kezdett fonnyadni, haja kicsit sem őszült meg, álmatlanság sem gyötri, végrendeletet sem ír, és kéesszürke tekintetébe nem fészkelte be magát olyan fájdalom, amilyen a megvert gyermek szemében ül. Sőt, akármilyen kiábrándító, semmilyen fájdalom se fészkelte be magát kéesszürke tekintetébe. Csak egy nő volt, nem az a nő. Egyébként közel sem kéesszürke a tekintetem, gondolta akkor.

Belenézett a tükörbe. Bizsergető kárörömmel konstataálta, hogy daliás termete megfonnyadt. Álmatlanság gyötri napok óta. És a többi. A fájdalom ott fészkel, ahol az írva vagyon. És bassza meg, gondolta, a tekintetem is kéesszürke lett. Az én mélybarna tekintetem. Megöszültem! Én régen nem voltam ilyen. És mindez egy nő miatt,

persze. Éppen csak végrendeletet nem írok, de azt is csak azért nem, mert a kezem annyira remeg, hogy képtelen vagyok tollat fogni. Az ilyen kéz csak rejszólásra jó, gondolta, arra viszont kiváló, az ember csak ráteszi mancsát a farkára, s még rángatni sem kell, ráng az a kéz magától. Olyan ez, mint a centrifugán kúrás. De semmihez sem volt kevesebb kedve most, mint éppen a rejszóláshoz.

Magába öntött 16 szem Wörishofener Nervenpflege tablettát. Galagonya, komló, macskagyökér, cickafarkfű, fagyöngy, citromfű, narancshéj, festőrekettye és orbáncfű porrá aprítva, olvasta a dobozka hátán. Úgy hangzik, mintha egy karácsonyi sütemény receptjéből volna, gondolta. Ettől biztos nem dobom fel a talpam. Persze átmehetnek a patikába is. De a gyógyszer nem jó. A gyógyszertől hány az ember, aztán a saját okádékába fullad bele. Mint Jimi Hendrix. Vagy Jim Morrison? Vagy mégis inkább Janis Joplin? Megnézem a lexikonban, gondolta.

De aztán mégsem nézte meg. Eszébe jutott, hogy a hányásról nem írnak a lexikonok. A lexikonokból éppen a legfontosabb dolgok maradnak ki, gondolta. Az például miért nincs benne egyetlen enciklopédiában sem, hogy mit csináljon az a férfi, aki még sohasem akart öngyilkos lenni, de most mégis halni készül? Mit tegyen az az ember, akinek nincs az öngyilkolásban tapasztalata, praxisa, és most mégis neki kell állnia önmaga kiirtásának? Hogyan kell ezt elkezdni? Ez mért nincs benne? Most már mindegy. Apádat a szőnyegen találták meg, az arcára rászáradt a saját okádéka, undorító volt, undorító, érted?! Na, ezt inkább nem, gondolta. Ez elkeserítő. Inkább letolom az ujjam, és kihányom most rögtön az összes tablettázott karácsonyi süteményt. Letolta az ujját, behajolt a vécékagylóba, kihányta. Epe- és lábszag együtt, némi húgy- és szarszaggal tetézve. Ez fokozhatatlan, gondolta. De még ebbe se halok bele. Egyáltalán, meg tudok én halni tulajdonképpen? Vagy be vagyok oltva halál ellen?

Talán, ha kiugranék az ablakon, gondolta. Igen, mostanság olvastam, régi és barátságos szokás volt Prágában, hogy nem a bakó végzett az elítélttel a vesztőhelyen, hanem kegyesen megengedték neki, hogy saját lakásának ablakából vesse ki magát. Ez szép. Olyan, mint az otthon szülés. Innen nézve ugye a Bohumil bácsi öngyilkossága is kicsit más megvilágítást kap. De én a magasföldszinten lakom, gondolta elkeseredve. És rács van az ablakon. Bele van hegesztve a falba a rács. És ha nekifutnék fejfel a rácsnak? Szétnyílna a koponyám, szétroncsolódna az arcom. Nézd meg, ez az apád, ez a repedt fejű barom! Hagyjuk, gondolta.

Egyszer majdnem kiugrottam egy ablakon, gondolta. Egy nő miatt, persze. Nem is ablak volt, hanem erkély. Negyedik emelet. Már láttam a mélyben, az aszfalton a holttestem körülrajzolt vonalát. De az a nő, hamar kiderült ez is, nem az a nő volt. Nem a mérgezett hajjtúvel felvértezett papucsos párdúc. Nem a kelmfestő keleti orrú felesége. Nem. Csak egy nő.

Mi legyen? Most már valaminek lennie kell, gondolta, mert ebből a vak pöcsölésből nem élünk meg. Sütőbe a fejem? Elektromos tűzhely, barátom. Vagy a Duna? Igen, a Duna! Csak az a bökkenő, hogy átkozottul jól úszom. Soha nem értettem, mikor a filmekben vízbe ugranak, és azzal kész, vége, fin. Miért nem úszik ki a barom? Direkt nem lehet megfulladni, az életösztön nem engedi. Én beleugranék, de aztán kiúsznék. Lehet, még pillangóznék is, hogy ne legyen unalmas. Pedig a Duna nagyon szép lenne, ezt el kell ismerni. Vinnék magammal dinnyehéjat. Ünnepi ruhában belesétálnék a Dunába, Tassót szavalva. És Krizantém Ádám akkor nagyon bánta, hogy egykor megtanult úszni.

Vagy dugjak grafitceruzát a konnektorba? Hugyozzak rá? Apádat, miután rátörtük az ajtót, a fal mellett találtuk meg, egy kupac fekete por lett az idiótából. Mint egy Disney-rajzfilm, felejtjük el.

Be kell ismernem, gondolta, a lakásom öngyilkossági szempontból nem mondható kielégítőnek. Suicid megvilágításban egy nyomortanya. Se egy díszes szamurájkard harakirihez, se valami házi guillotine, amivel játszva lehet ölni. Persze, mert én régen nem voltam ilyen.

Aztán ez a férfi, akiről eddig szó volt, Krizantém Ádám, a szerelem betege hosszas önmarcangolás és töprengés után végül úgy döntött, hogy éhen hal. Ahhoz ugyanis nem kell semmi. Utánanézett a lexikonban, pontosan hogyan is kell éhen halni. Láss csodát, benne volt. Az éhezőművészet, olvasta, pompás múltra tekint vissza, s pezsgő jelennel büszkélkedhet. Az első rekorder Mózes volt, a Sínai-hegyen negyven nap és negyven éjjel írta a táblákra a tíz parancsolatot, közben kenyeret nem evett, vizet nem ivott. Illés a pusztai fenyőfánál két darab, szén között sült pogácsát és két pohár vizet kapott az angyaltól, majd méne annak az ételnek erejével negyven nap és negyven éjjel egész az Isten hegyéig, Hóreb-ig. És Jézus is éppen negyven nap és negyven éjjel böjtölt a pusztában, mielőtt meglátogatta őt a Sátán. Bár egyes források diszkvalifikálják Jézust, mondván, böjtje nem éhezés volt, inkább önfegyelmző felkészülés a nyilvános működésre. Később jöttek az igazán nagy zsugások. Succij új éhezési világrekordja negyvenhat nap volt, Merlatti 1885-ben Párizsban felállította az ötvennapos csúcst. Jacques 1890-ben Londonban negyvenkét napig bírta, aztán egy évre rá ő is megcsinálta az ötvennapos álomhatárt. A lexikon persze a lúzerekről is beszámolt, egy Viterbi nevű ügyvédrel például azt olvasta Ádám, hogy gyilkosság miatt halálra ítélték, ám ő a büntetés elől az éhhalálba menekült. A szerencsétlen fiskális mindössze tizenhét napig bírta, százalmas eredményét némileg magyarázza, hogy ő vizet sem vett magához.

Krizantém Ádám is a klasszikusabb, de gyorsabb fajtáját választotta az éhhalálnak: se étel, se víz. Már szinte fülébe csengtek az édes szavak: Édesapád csak koplalt-koplalt, mint egy Mózes, mint egy Jézus, sőt, mint egy Merlatti, egyre vékonyabb lett, egyre kisebb, míg azután egyetlen apró pontocska maradt csak belőle, de végül ez is feloldódott a semmiben, és apuka eltűnt. Volt, nincs apuka! És mindezt egy nő miatt tette, persze.

Gyönyörű, ez az! Ezt a módját kerestem a halálnak. Egyszerű és elegáns, tehát szép, gondolta.

Kihúzta a telefont, kitárta az ablakokat, a pótkulcsot a bejárati ajtó előtti lábtörlő alá tette, hogy bármikor bejöhessek a virágokat megöntözni, majd leült a nappali közepén – éppen a rézsillár alá – a perzsaszőnyegre. Törökülésben, összekulcsolt kézzel, mozdulatlanul a semmibe bámulva várta a halált. Pár hét után úgy festett, mint Gandhi macskája. Kilátszottak a bordái, karcsontjai bánatosan fityegtek, hasa helyén pedig csak valami szomorú odú tátongott. Azután is csak aszalódott. Napról napra egyre apróbb lett.

Ha jöttem virágot locsolni, rám se nézett. Ha kérdeztem, mit tehetnék érte, nem válaszolt. Amikor egyszer leültem mellé a szőnyegre, és lábamból kanalaztam a vad-disznópörköltet – hátha nem bírja tovább, s a látványtól, az illattól étvágya támad –, szeme sem rebbent. Csámcsogtam, a kovászos uborka ropogott a fogam alatt, friss kenyérral tunkoltam ki a saftot, szekszárdi vörösborból készült hosszúlépéssel öblítettem le a vacsorám. De Ádám oda se bagózott. Mintha ott sem lettem volna.

Mikor utoljára meglátogattam, szinte hihetetlen, de mégis így igaz: Krizantém Ádám már csak akkora volt, mint egy gyufásdoboz. Egészen közel kellett hajolnom hozzá, hogy halljam, mit mond. És ez nem ment másként, le kellett feküdnöm mellé a szőnyegre. Azt mondta, ha valami fatális érbetegség nem jön közbe, még néhány nap és végleg eltűnik. És hogy számoljak be részletesen a fiának arról, hogyan oldódott fel az apja a semmiben. És ki ne felejtsd a végén, hogy mindez egy nő miatt történt, mondta.

Persze, bölintottam, számíthatsz rám.

Azután még megkérdezte, mi újság a pillangós papucsos párduccal. Számít ez?, kérdeztem. És persze nem szóltam arról, hogy néhány nappal azelőtt kacagni hallottam a kacér szőke asszonyt – a Sellő bár emeletén egy norvég jachtgyáros oldalán. Nem számít, nem, válaszolta Krizantém, s hirtelen még jobban összement, már nem is gyufaskatulyányi, inkább sliccgombnyi volt. Igen, úgy festett, mint egy kékesszürke derengésű gombocska.

Olykor még meséltem neki a könyvtárról. Hogy a katalóguscédulák mind összekeveredtek, mióta ő beteget jelentett, hogy a polcokon teljes a káosz, hogy lopják a könyveket.

Hallgatott.

De én még ekkor sem tettem le arról, hogy visszaszerzem őt az életnek. Egykori közös bálványunkról fecsegettem neki, Szép Ernőről. Emlékszel még, Ádám, kérdeztem aztán, milyen is lokálban szedett névtelen táncosnók fényes combja közt kutatni, csip-csup színházasszonyok dekoltázsában kotorászni, érett asszonyokat és pici bakfisokat dönteni a kopott dívánra? Kaszinó Katókat, Telefon Tintiket és Sárgaréz Angyikat vezetni szobánkba? Napra nap felcsatolni kardunk, hogy a szív csatájába menjünk? Emlékszel még, milyen a kézfogás idegen helyen, milyen az aranygyertya, melynek lángját eloltja a nyíló ajtó? Milyen a merengés, milyenek az őszi fák, a csatakos vánkások? Emlékszel még, milyen csókot hervasztani, virágot hullajtani, csak tréfálni, csak nyugtalan folyóként bújni ki a híd öleléséből, csak a végtelent keresni messze-messze, csak grófnőről álmodni, meg régi szókékről? Emlékszel? Így telt az életünk, csendben és lelkiismeretlenül. A szerelmi kint nem kaphattuk meg, helyette más kínokba szeretünk bele: a halálba, a csendbe, a reménytelenségbe. A Csend utcai régi temetőben némán fájni, vagy az üres olvasóteremben hátradőlni, s arra gondolni, hogy mindaz, ami az életben jólesik, az mind hasonló a halálhoz: a sok, sok mély alvás, a gondolatlan merengés, a mozdulatlan pihenés, az egyedüllét mezőn és tengeren, elsikkadni a végtelenben – ez volt a mi hivatásunk, Ádám. Na és némi vadászat, mert hobbi is kell az életben, kiheverni a szívsebesüléseket, s folyton vissza-visszatérni a csatatérre, újra harcba szállni, forradalmi dobütést kapni a szívre, kicsi piros vagy zöld kalap után loholni, mert nincsen remény, nincsen remény, de mi van, ha mégis...

Idén már ne hozz pontyot se, mondta. Ne vergődj vele. Fölösleges, szolt azután boldogan az, aki immár liliputinak is liliputi volt. Igen, ez volt az utolsó szava, fölösleges.

Persze önök közül most biztosan van olyan, aki felkiált: Ugyan, kérem, hát én még a tegnapi nap is láttam Krizantémot a közkönyvtárban. Nagyon készséges volt, felmászott a létrára, levette nekem a legfelső polcra a Kálvinista Kiskertészek Kézikönyvének második kötetét, majd visszaült a pultjához, hogy tovább olvashassa Boccacciót.

De nem, az nem Krizantém Ádám volt, higgynem nekem. Aki visszajött a könyvtárba dolgozni, az csak Krizantém árnyéka volt. Az igazi Krizantém felolvadt a semmiben a szemem előtt.